

דף עד.

עין משפט א.ב.ג.ד.

הרמב"ם הל' עכו"ם פ"ז ה"י

עבודת כוכבים או אשרה שנשרפה אפרה אסור בהנאה ד. וגחלת של עבודת כוכבים אסורה והשלהבת

ד. כסף משנה: עבודת כוכבים או אשרה שנשרפה אפרה אסור בהנאה. ברייתא בסוף תמורה (דף ל"ד): וגחלת של וכו'. ברייתא פ' בתרא דיו"ט (דף ל"ט): ספק אסור ספק ספיקא מותר. ברייתא בפרק כל הזבחים שנתערבו (דף ע"ד) ואע"ג דאוקימנא לה כר"ש ור' יהודה פליג עליה פסק כר"ש משום דרב ס"ל כוותיה ואע"ג דשמואל פליג הא קי"ל הלכה כרב באיסורי: כיצד כוס של וכו'. בברייתא הנזכרת (זבחים ע"ד). ומ"ש פירש כוס אחד מן התערובת וכו'. גם זה בברייתא הנזכרת פירש אחד מהם לרבוא ומרבוא לרבוא כלם מותרים ובתור הכי תניא ר' יהודה אומר רמוני בדין אסורין בכל שהן כיצד נפל אחד מהם לתוך רבוא ומרבוא לרבוא אסורין ר"ש בר' יהודה אומר משום ר"ש לרבוא אסורים ומרבוא לשלשה ומשלשה למקום אחר מותר ואוקימנא ברייתא דשריא ספק ספיקא בעבודת כוכבים כר"ש. ופירש"י לרבוא אסורים רבוא הראשון שהאיסור עצמו נפל שם אסור אבל פירש אחד מאותו רבוא לשלשה רמונים ומהשלשה פירש אחד למקום אחר מותר אפילו השלשה אמצעיים דספק ספיקא מותר. וכבר נתבאר שרבינו פסק כר"ש ואע"פ שבברייתא שנו פירש אחד מהם לרבוא ומרבוא לרבוא דמשמע דכשפירש כוס אחד מהתערובת ונתערב עם אחרים עדיין כלם אסורין ולא שרי אלא כשפירש אחד מהתערובת שניה ונתערב עם אחרים דאז תערובת שלישית זו מותרת ושתי התערובות הראשונות עדיין הן אסורות וכן משמע מברייתא דרמוני בדין כתב רבינו דכשפירש אחד מהתערובת ראשונה ונתערב עם אחרים מותרת תערובת שניה משום דכיון דתלי ברייתא טעמא דהיתרא בספק ספיקא הרי בתערובת שניה יש ספק ספיקא ספק אם כוס שפירש מהראשונים של עבודת כוכבים היה או לאו ואת"ל של עבודת כוכבים היה שמא זה שהוא נהנה בו אינו אותו שנפל וכן י"ל בכל כוס וכוס של תערובת שניה וא"כ ע"כ דמאי דתני שלש תערובות היינו משום דלר"י אפי' תערובת שלישית אסורה אבל לר"ש ודאי תערובת שניה שרי דכל כוס מהם ספק ספיקא הוא וכדפרישית וכן כתבו שם התוספות ואע"פ שבברייתא דרמוני בדין תני ומרבוא לשלשה כבר העמידוהו בגמרא דבנפל לשנים סגי דאיכא רובא ומאי לשלשה דקתני תרתי והוא ולפיכך כתב רבינו ונפל לכוסות שנים. אבל קשה שכתב בפ' ט"ז מהלכות מאכלות אסורות נפל רמון אחד מן התערובת הזאת לשנים רמונים אחרים וכו' ואם נפל מן התערובת הראשונה אחד לאלף וכו' הרי כלם אסורים הרי שהוא מצריך שלש תערובות בפשט הברייתא וגבי עבודת כוכבים למה הספיק בשתי תערובות שלא כפשט הברייתא. ועוד קשה דאטו עבודת כוכבים מיגרע גרע מרמוני בדין. ואפשר שהוא ז"ל לא היה גורס בברייתא

דכוס של עבודת כוכבים ומרבוא לרבוא ובכרייתא דרמוני בדין היה גורס בדברי ר"ש מרבוא לשלשה ומשלשה למקום אחר, טעמא דמלתא משום דאע"ג דמדינא בשתי תערובות סגי בכרייתא דעבודת כוכבים ברמוני בדין החמירו להצריכן שלש תערובות מפני שהוא דבר שאפשר שיהיו לו מתירין אם יתפררו הרמונים ואע"ג דלהרשב"א לא חשיב בכי האי גונא דבר שיש לו מתירין כדמשמע בטור יורה דעה סימן ק"כ לרבינו חשיב. א"נ דברמוני בדין חיישינן דילמא אתו לזלזולי ביה ולפיכך החמירו יותר אבל בעבודת כוכבים דכולי עלמא פרשי מינה לא גזור כולי האי. אבל מדבריו בפרק ט"ז גבי רמוני בדין משמע דשורת הדין כן וצ"ע: טבעת של וכו'. גם זה שם (זבחים ע"ד) אמר רבה בר אבוא אמר רב נחמן טבעת של עבודת כוכבים שנתערבה במאה טבעות ונפלה אחת מהן לים הגדול הותרו כלן דאמר הך דנפל היינו דאיסורא ואוקימנא כר' אליעזר ואקשינן והאמר ר"א לא התיר ר' אליעזר אלא שנים שנים אבל אחת אחת לא א"ל אנא תרתי קא אמינא. ורבינו מפרש שנים שהיינו שהקריב שנים מהמעורבים שחל הספק בשניהם יחד והנשארים כשרים וכן פירש בפ' הנזכר על משנת איברים באברי בעלי מומין ר' אליעזר אומר אם קרב ראש אחד יקרבו כל הראשים ודלא כרש"י שפירש כאן בעבודת כוכבים. ופסק רבינו כרב נחמן דסבר הכי וכן רבה בר אבוא דאמרו לה משמיה הכי ס"ל וגם ר"ל הכי ס"ל דאמרינן התם בסמוך דכדרי"ל דאמר חבית תרומה שנתערבה במאה חביות ונפלה אחת מהם לים המלח הותרו כלן ואמרינן הך דנפל דאיסורא נפל וכיון דכל הני אמוראי ס"ל הכי נקטינן כוותיהו ואע"ג דאוקימנא להא דר"נ כר' אליעזר ולא קי"ל כוותיה וכמו שפסק בפ"ו מהלכות פסולי המוקדשין משום דחכמים פליגי עליה ס"ל לרבינו דהני אמוראי ס"ל דע"כ לא פליגי חכמים אר' אליעזר אלא בתערובת קדשים משום דס"ל דשחוטין נדחין ור' אליעזר סבר אינן נדחין וכמו שאמרו בגמרא אבל אי הוה ס"ל דשחוטין אינן נדחין משום תערובת לא הוה פליגי אר' אליעזר ואע"ג דסתם מתני' דקתני אחד בריבוא ימותו כלן פליגי אר' אליעזר בדין התערובת בלאו טעמא דשחוטין נדחין לענין זה כיון דס"ל להנך אמוראי כוותיה נקטינן כוותיה אבל לענין קדשים שחוטין אינן נדחין דלא אשכחן מאן דסבר כוותיה ואדרבא לכולי עלמא נדחין כדמשמע בדף הנזכר לא קי"ל כוותיה והיינו דפסקה רבינו לדרב נחמן בפרק זה ולדריש לקיש בפרק ט"ו מהלכות תרומה ובפרק ו' מהלכות פסולי המוקדשין פסק דלא כר' אליעזר. ומכל מקום איכא למידק למה בפ' ט"ו מהלכות תרומה התיר בנפלה אחת ולא הצריך שיפלו שתים כמו בטבעת ואפשר דסבר דבטבעת דאתמר אתמר אבל בחבית תרומה דלא אתמר באחת סגי. ומיהו קשה דכי מצריך בגמרא דרב נחמן ודרי"ל ה"ל לשנויי דלא דמו דהאי דחביות שרו בנפילת אחד ובטבעות בעינן שתים ושם י"ל דה"מ לשנויי הכי אלא דעדיפא מיניה קאמר דאפילו אם היו שוים צריכי, אי נמי אע"ג דמשמע ודאי דאפילו בנפל אחד שרי גם אטבעות אלא משום חומרא דעבודת כוכבים בעינן שתים דאע"ג דלא שרי ר' אליעזר אלא בשתים מדרי"ל משמע דאפילו באחד שנפלה שרי וכן משמע מפשטא דמימרא דר"נ וע"כ צ"ל דס"ל כוותיה בחדא ופליגי עליה בחדא דאיהו בעי שיפלו שתים ואינהו סגי להו בחדא ומכל מקום משום חומרא דעבודת כוכבים לא רצה רבינו להתיר ואע"ג דאמר אנא נמי תרתי אמרי לאו למימרא דס"ל הכי דהא נפלה

אחת מהם קאמר אלא לפי דבריו השיב לו אי מקשת לי מר' אליעזר הרי אפשר לפרש דבריו דמאי אחד מהם זוג אחד אבל ודאי דאיהו אפי' בנפל אחד שרי אלא דמשום חומרא דעבודת כוכבים לא רצה רבינו לסמוך על פירוש זה ולפיכך לא רצה להתיר אלא בנפלו שתיים. ומ"מ יש לתמוה שפסק בפ' ט"ו מהלכות תרומות כרבא דאמר שם בזבחים לא התיר ריש לקיש אלא בחבית הואיל ונפילתה נכרת אבל תאנה לא ולפי זה חמירא תרומה מעבודת כוכבים דטבעת אין נפילתה נכרת כדאמרין בהדיא בגמרא ואפילו הכי הותרו ע"י נפילתה וה"ל למיפסק כרב יוסף דאמר אפילו תאנה נמי דאע"ג דרבה ורב יוסף הלכה כרבה שאני הכא דכמה אמוראי מסייעי לרב יוסף ושרו בטבעת. ואפשר לומר דדוקא גבי תרומה בעי רבה מקומה ניכר כי היכי דלא ליתו לזלזולי בה ולהתירה בלא נפילה אבל גבי עבודת כוכבים דכ"ע פרשי מינה משום חומרא דידה מודה דאע"ג דלא מינכרא נפילתה שרי כדשרו אינך אמוראי, ועי"ל דרבה נמי לא אסר אלא בתאנה אחת אבל בשתי תאנות שרי דמינכר נפילתייהו והנך אמוראי דשרו בטבעת לא שרו אלא בנפלו שתיים כדאמרין אנא תרתי קאמינא. והא דאמרין ואי מדר"ל ה"א חבית דמינכרא נפילתה אבל טבעת דלא מינכרא נפילתה לא מאחר דבנפלו שתי טבעות קאמר ה"ק דלא מינכרא נפילתייהו כמו נפילת חבית אבל מ"מ מינכרא נפילתייהו ודאי. והשתא דאתינן להכי נתיישב למה גבי תרומה פסק רבינו בחבית אחת שנפלה הותרו כלן ובטבעת הצריך שתיים דחבית אחת נפילתה ניכרת ובטבעת אחת לא מינכרא נפילתה כלל ולכך לא הותרו השאר אבל כשנפלו שתי טבעות דמינכרא נפילתן קצת הותר השאר. ומדברי רבינו נראה דג"כ זה מטעם ספק ספיקא הוא ספק אם של איסור נפל לים ספק לא נפל ואת"ל לא נפל ספק אם טבעת זאת שמשמש בה עכשיו של איסור הוא או של היתר וכן י"ל בכל אחת ואחת כדלעיל ולפי זה יש יותר ראייה לפסוק כדר"ג אע"ג דאוקימנא כרבי אליעזר משום דר"ש שרי בהכי וגם רב נמי פסק הכי כמו שאמר בסמוך: נתערבה במאה וכו'. גם זה שם (זבחים ע"ד) אמר רב טבעת של עבודת כוכבים שנתערבה במאה טבעות ופירשו ארבעים למקום אחד וששים למקום אחר כו' פירשו ארבעים למקום אחד אין אוסרות ששים למקום אחר אוסרות ואע"ג דשמואל פליג עליה הלכה כרב באיסורי ופירש"י דכי נתערבו למקום אחד ה"ל ספק ספיקא אם טבעת של עבודת כוכבים היתה בתוך הארבעים אם לאו ואת"ל היתה בתוך הארבעים ספק אם היא זו אם לאו וכן י"ל בכל אחת ואחת מהם ואע"ג דכשנפלו הששים באחרות איכא למימר הכי לא חשיב אלא ספק אחד משום דחזקה דאיסורא ברובא איתיה והא דלא שרינן הכא הארבעים א"כ נתערבו עם אחרות ובבבא דכוסות שרינן כלהו בנפלו שתיים כבר תירץ רש"י דשאני התם דנפלו לים ונאבדו אבל הכא כיון דלא נאבד שום אחת לא אמרינן איסורא ברובא איתיה להתיר את הארבעים וה"ל חד ספק הילכך אסירי. ונ"ל דהיינו דנקט רב נחמן לים הגדול ור"ל לים המלח לומר דסתמן אבודין הם וה"ה לכל מקום שהוא אבוד כגון נהר עמוק וכיוצא בו אבל אם נפלו למקום שאפשר להמצא לא הותרו השאר: כתב הראב"ד טבעת של וכו'. א"א לפי הסוגיא וכו' שהם נקראים ספק ספיקא. וכתב עוד שאני אומר אותה הטבעת האסורה ברוב היא. א"א כל זו הסוגיא אינה כהלכה וכו' דשמואל

מִתְּרַת מִפְּנֵי שְׂאִין בָּהּ מִמֶּשׁ. סִפְק עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים אָסוּר,
 סִפְק סִפְקָהּ מִתָּר. כִּי־צַד. כּוֹס שֶׁל עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים שֶׁנִּפְל
 בְּאוֹצָר מָלֵא כּוֹסוֹת כֶּלֶן אָסוּרִים, מִפְּנֵי שֶׁעֲבוֹדַת כּוֹכְבִים
 וְכֹל מִשְׁמִשְׁיָהּ אוֹסְרִין בְּכֹל שֶׁהֵן. פֶּרֶשׁ כּוֹס אֶחָד מִן
 הַתְּעַרְבֵת וְנִפְל לְכוֹסוֹת שְׁנַיִם הָרִי אֵלוֹ מִתְּרִין. טַבְּעַת שֶׁל
 עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּכַמָּה טַבְּעוֹת וְנִפְלוּ שְׁתֵּי
 מִהֵן לַיָּם הַגָּדוֹל הִתְרוּ כֶּלֶן שְׂאֵנִי אוֹמֵר אוֹתָהּ הַטַּבְּעַת
 הִיְתָה בְּכֹלֵל הַשְּׁתֵּי. נִתְעַרְבָה בְּמֵאָה וְנִתְחַלְקוּ אַרְבָּעִים
 לְמָקוֹם אֶחָד וְשֵׁשִׁים לְמָקוֹם אֶחָד וְנִפְלוּ הָאֲרָבָעִים כֶּלֶן
 לְטַבְּעוֹת אַחֲרוֹת כֶּלֶן מִתְּרוֹת שְׂאֵנִי אוֹמֵר אוֹתָהּ הַטַּבְּעַת
 הָאֲסוּרָה בְּרֹב הִיא. נִפְלוּ הַשְּׁשִׁים לְטַבְּעוֹת אַחֲרוֹת כֶּלֶן
 אָסוּרוֹת:

שו"ע יו"ד פימן קמ סעיף א

א. אלילים ומשמשיה ותקרובתה אסורים בכל שהוא^ה, ואם נתערב אחד מהם אפי' באלף לא בטיל וכולן אסורים.

ואם אחד מהתערובת הראשונה נתערב בשנים אחרים של היתר^ו ונפל אחד מהשלשה לשנים אחרים הרי אלו האחרים מותרים. וכן אם אחד

ורב יהודה פליגי אדרב דס"ל הכי עכ"ל. ומתוך דברי הגמרא שכתבתי יתבאר לך טעמו של הראב"ד בשתי השגות אלו וכבר כתבתי לתת טוב טעם לדברי רבינו:

ה. ממשנה ע"ז מ"ד ובגמ' זבחים ע"ד, ובמקור חיים כתב דאפי' ע"ז דרבנן איסורה במשהו שהוא כמו בסתם יינם שאוסר במשהו, כמבואר בסי' קל"ד לרוב הפוסקים.

ו. לדעת הטור והרמב"ם בפ"ז מע"ז באחד מתערובת שנפל לשנים אחרים מותרים והמחבר אזיל לטעמיה דס"ל בסי' ק"י דאין זה מותר אלא בתערובת השלישית, והש"ך כתב דהעיקר דמותרים כבר בתערובת השניה.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

מִן הַתְּעֹרֹבֶת הַרְאֵשׁוֹנָה נִפְלֵ לִים אוֹ נִשְׂרָף ז' בְּעֵינֵי שְׂנֵאבֵד מִן הָעוֹלָם
הַנִּשְׂאָרִים מוֹתָרִים לִיהֲנוֹת מֵהֶם שְׁנַיִם שְׁנַיִם בִּיחָד אֲבָל לֹא אֶחָד לְבָדוּ ח'.
וּבְלֵבֶד שֶׁלֹּא יִהְיֶה אָדָם אֶחָד מִכֹּלֵם אִפִּי' בְּזֶה אַחֵר זֶה.
וַיֵּשׁ מִי שְׂאוּסֵר אֲלֵא א"כ נִפְלוּ שְׁנַיִם ט' לִים אוֹ נִשְׂרָפוּ.

עין משפט ה.

הרמב"ם הל' מאכלות אסורות פט"ז ה"ד

כִּיצַד. רְמוֹן אֶחָד מִרְמוֹנֵי בְּדָן שֶׁהָיָה עָרְלָה וְנִתְעָרַב
בְּכַמָּה אֲלָפִים רְמוֹנִים הַכֹּל אָסוּר בְּהִנְיָהּ. וְכֵן חֲבִית
סְתוּמָה שֶׁל יַיִן עָרְלָה אוֹ שֶׁל כֶּלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנִּתְעָרְבָה
בְּכַמָּה אֲלָפִים חֲבִיּוֹת סְתוּמוֹת הַכֹּל אָסוּרִים בְּהִנְיָהּ. וְכֵן
שָׂאֵר הַשְּׂבָעָה דְבָרִים:

שו"ע יו"ד סימן קי סעיף א

עיין לעיל דף עב: עין משפט ג

עין משפט ו.

הרמב"ם הל' מאכלות אסורות פט"ז ה"י

נִפְלֵ רְמוֹן אֶחָד מִן הַתְּעֹרֹבֶת הַזֹּאת י' לְשְׁנֵי רְמוֹנִים אַחֵרִים
מִרְמוֹנֵי בְּדָן. וְנִפְלֵ מִן הַשְּׂלֵשָׁה רְמוֹן אֶחָד לְרְמוֹנִים

ז. מימרא דרבה בר אבהו אמר רב נחמן בזבחים ע"ד.

ח. כמבואר בסי' ק"י סעיף ז'.

ט. דעת הרמב"ם בפ"ז ממ"א ופי' שם בגמ' דנפלה אחת היינו זוג אחת, ודעת מר"ן
השו"ע לחשוש לדעת הרמב"ם לחומרא ואע"פ בסי' ק"י סעיף ז' לא הביא כלל דעת
הרמב"ם זו מ"מ באיסור ע"ז החמורה חשוש מר"ן השו"ע לדעת הרמב"ם, ולא בשאר
איסורים. כ"כ המקור חיים.

י. במת משנה: נפל רמון אחד מן התערובת הזאת וכו' במקרה התערובת (הפ' ע"ד) * * * * *

את דמיון משפט עשה ה"ד כ"צ נפלא אחיל מהק' מילת לרש"י אסור' מדינאיים לשעשה
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477

email: minchat.aaa@gmail.com

אֲחֵרִים. הָרִי אֱלוֹ הָאֲחֵרִים מִתְּרִין שְׁהָרִי הָרְמוֹן שֶׁל
תְּעַרְבֶת הָרֵאשׁוֹנָה בְּטֵל בְּרֹב. וְאִם נָפַל מִן הַתְּעַרְבֶת
הָרֵאשׁוֹנָה רְמוֹן לְאֶלֶף כֶּלֶן אֲסוּרִין. לֹא נֶאֱמַר בְּטֵל בְּרֹב
אֶלָּא לְהַתִּיר סֶפֶק סֶפֶקוֹן שָׂאֵם יִפֹּל מִן הַתְּעַרְבֶת הַשְּׁנִיָּה
לְמָקוֹם אַחֵר אֵינוֹ אוֹסֵר. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בְּזָה:

שו"ע יו"ד סימן קי סעיף ה

ה. י. דבר שאינו בטל מחמת חשיבותו שנתערב באחרים ונפל מהתערובת
הזו אחד לשנים אחרים של היתר^ב, ואח"כ מן השלשה האחרונים
נפל אחד לשנים אחרים הרי האחרונים מותרים שהרי האחד של
התערובת הראשונה בטל ברוב רק לענין להתיר ספק ספיקון^ל שאם יפול
מן התערובת השניה למקום אחר אינו אוסר.

הגה: מ"מ אין לאדם אחד לאכול את כולן^מ, ודוקא כשהאיסור שנתערב הוא

ומשלשה למקום אחר מותר כך היא גירסת רש"י והתוס' ונ"ל שהיא גירסת רבינו אלא
שהוא ז"ל מפרש דמרבוא לשלשה היינו שנפל מהתערובת אחד לשנים שנמצא שהם שלשה
ומאותם השלשה נפל אחד לשנים אחרים הותר. ולא נראה לרבינו לפרש שנפל לשלשה
שנמצא שהם ארבעה כפשטא דלישנא משום דמטעם ביטול חד בתרי סגי ושלשה למה לי:
כ. מימרא דרב בזבחים ע"ד, וכגירסת הרשב"א, ואפי' שמואל דפליג התם מודה בשאר
איסורים.

והיינו כאן שפירש לפנינו או שפירשו מחציתן דאם פירש ממילא אפי' בלא תערובת מותר
לדעת מר"ן השו"ע בסעיף ו', אבל לפוסקים שאוסרים גם בפירש ממילא ה"ה כאן אפי'
פירש ממילא, ש"ך ס"ק נ"א. ועיין בכף החיים באות ע"ה.

ל. דעת הש"ך בס"ק נ"ב, והפר"ח באות ל"ח ס"ל דאפי' בשני תערובות מותר לאכלם
בזה אחר זה, והשיגו על השו"ע שכתב דאם תיפול מתערובת הראשונה לשניה אפי'
באלף לא בטיל ורק בטל ברוב לענין ספק ספיקון אח"כ אם יפול מתערובת השניה
לשלישית, והפר"ת האריך ליישב מר"ן השו"ע וכיון שזו דעת מר"ן והרמ"א שכל בית
ישראל נשען עליהם אין להקל אפי' בהפ"מ. כף החיים אות קכ"ד.

מ. זהו לדעת הרמ"א, אבל לדעת מר"ן השו"ע מותר לאכול כולם אדם אחד ובבת אחת,
כ"כ הש"ך בס"ק נ"ג. וכ"ה דעת הט"ז בס"ק י'.

ואפשר דגם הרמ"א לא כתב לאסור אלא לכתחילה אבל בהפ"מ מותר. כף החיים אות

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

ודאי איסור א אבל בספק איסור שנתערב ונפל מאותה תערובת למקום אחר התערובת השניה מותרת .

הגה: ויש אומרים דדבר שיש לו מתירין אין להתירו מכח ספק ספיקא .
וטוב להחמיר אם לא לצורך מאחר שיש לו היתר אח"כ.

דף עד :

עין משפט א.ב. הרמב"ם הל' תרומות פט"ו ה"ב

חֲבִית סְתוּמָה שְׁנֵתְעָרְבָה בַּמָּאָה חֲבִיּוֹת וְנִפְלָה אַחַת מֵהֶם לַיָּם הַגָּדוֹל הִתְרוּ כֶּלֶן וְאוֹמְרִין שֶׁל תְּרוּמָה הִיא

קכ"ו.

ג. היינו איסור דאורייתא אבל איסור דרבנן הוי כספק איסור דאורייתא. ש"ך ס"ק נ"ד.
ס. ואסור לאכלו כאחד כמו בתערובת הג' בודאי איסור לדעת הרמ"א. ועיין בש"ך ס"ק נ"ה.

ע. משמע אפי' התערובת השלישית אם יש לו מתירין. ש"ך ס"ק נ"ו. אבל לדברי מר"ן השו"ע בסעיף ז' מותר. ולדעת האוסרים בדבר שיש לו מתירין אפי' כשיש ספק ספיקא כ"ש דאין להתיר בנפל אחד לים כשיש לו מתירין. ש"ך ס"ק נ"ז.

פ. וצ"ע אם יש להקל בזה שלא במקום הפ"מ כיון שגדולי הפוסקים סוברים כן. ש"ך ס"ק נ"ח. ודוקא בספק ספיקא לצורך יש להתיר אבל באיסור דרבנן ויש בו ספק אחד הגם שספיקא דרבנן לקולא כאן שיש לו מתירין לא אמרינן הכי. ש"ך ס"ק נ"ט.

צ. כסף משנה: צ משנה חבית סתומה שנתערבה במאה חביות וכו' מה שאין כן בתאנה וכו'. מימרא דר"ל בפ' התערובות (דף ע"ד): וכדפריש רבא דבתרא הוא ואי גרסי רבה בה"א כדמוכח מדאקדמיה גמרא קודם רב יוסף פסק כרבה במקום רב יוסף דבסברא פליגי וכל דפליגי בסברא הלכה כוותיה: כתב הראב"ד חבית סתומה א"א דבר זה שלא כהלכה וכו'. וליישב דברי רבינו י"ל דע"כ לא פליגי רבנן ארבי אליעזר אלא באיסורי תורה אבל במידי דרבנן מודו ליה וכיון דרבינו סבר דתרומה בזמן הזה דרבנן שפיר פסק כר"ל ובלאו הכי האי אסורה אינו אלא מדרבנן דמדאורייתא חד בתרי בטיל ועי"ל דכיון דבגמרא דידן לא מדכר דר' יוחנן פליגי אדר"ל ואדרבא שקלי וטרו אמוראי לפרושי לדר"ל משמע דסברי דהלכתא כוותיה ולענין מה שהקשה הראב"ד דכיון דבגמרא לא מיתוקמא אלא כר' אליעזר דמצריך התם לדרב נחמן ולדר"ל ומוקי לדרב נחמן כר"א ופשיטא דלית הלכתא כוותיה

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

שֶׁנִּפְלְאָה. מֵה שְׂאִין כֵּן בְּתֵאנָה שֶׁנִּפְלְאָה לְמֵאָה וְנִפְלְאָה אַחַת
מֵהֵן לַיָּם הַגָּדוֹל אֲלָא צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ אַחַת. לְפִי שְׁהַחֲבִית
נִפְלְתָה נִכְרַת וּתֵאנָה וְכִיּוֹצֵא בָּהּ אֵין נִפְלְתָה נִכְרַת :

עין משפט ג.ד. הרמב"ם הל' תרומות פט"ו ח"ג

חֲבִית סְתוּמָה שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּמֵאָה חֲבִיּוֹת **ק** וְנִפְתְּחָה אַחַת
מֵהֵן נוֹטֵל מִמֶּנָּה אֶחָד מִמֵּאָה וְשׁוֹתָה אוֹתָה הַחֲבִית. אֲבָל
שְׂאֵר הַחֲבִיּוֹת אֲסוּרוֹת עַד שִׁפְתָּחוּ. וְכָל אַחַת וְאַחַת
שֶׁתִּפְתַּח מֵהֵן נוֹטֵל מִמֶּנָּה כְּדִי דְמוּעָה וְשׁוֹתָה הַמֵּאָה
הַשְּׂאֵר. נִתְעַרְבָה חֲבִית בְּמֵאָה וְחֲמִשִּׁים חֲבִיּוֹת וְנִפְתְּחוּ
מֵהֶם מֵאָה נוֹטֵל מֵהֶם כְּדִי דְמוּעַ חֲבִית אַחַת וְשׁוֹתָה
הַמֵּאָה וְשְׂאֵר הַחֲמִשִּׁים אֲסוּרוֹת וְאֵין מַחֲזִיקִין לְאוֹתָהּ
חֲבִית שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁהִיא בְּרַב אֲפִלוּ הָיוּ כַּמָּה אֲלָפִים

אלא כתנא קמא וא"כ לא הוה ליה לרבינו לפסוק כר"ל תירץ הר"י קורקוס ז"ל שסובר
רבינו דההיא דימותו כולם שאני דע"כ לא התיר ר"י אלא בנפלה מעצמה אבל הפילה הוא
לא אלא דמקשה סבר שאין חילוק בין נפלה להפילה ומש"ה קשיא ליה מההיא דימותו
כולם ולטעמיה מתרץ דמוקים לה כר"א דאמר אם קרב ראש אחד וכו' דדמי להפילה אבל
קושטא דמילתא דימותו כולם שאני דהוי דומיא דהפילה ולכך ימותו כולם וזה דעת רבה
ורב יוסף דפליגי אליבייהו דודאי לא סברי כולהו כר"א ושבקי רבנן דרביס נינהו אלא ודאי
מפלגו בין נפלה להפילה עד כאן לשונו :

ק. כסף משנה : חבית סתומה שנתערבה במאה חביות וכו' עד ושותה המאה השאר. שם, ודע
שיש בספרי הדפוס חסרון הניכר בדברי רבינו וכך צריך להגיה ולכתוב תיבת השאר
ואחר כך לכתוב נתערבה: נתערבה חבית במאה וחמשים חביות ונפתחו מהם מאה חביות נוטל
מהן כדי דימוע חבית אחת ושותה המאה ושאר החמשים אסורות ואין מחזיקין לאותה חבית של
תרומה שהיא ברוב אפילו היה כמה אלפים חביות וכו' כך היא הגירסא האמיתית בספרי רבינו
המוגהים וגם זה שם ובירושלמי פ"ד דתרומות:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

חֲבִיּוֹת כֹּלֵן מְדַמֵּע וְכֹל מֵה שִׁיפְתָּח נוֹטֵל הַיָּמִנּוּ אֶחָד
מִמָּאָה וְהַשְּׂרִיִּים שׁוֹתָה וְהַשְּׂאָר מְדַמֵּע :

עין משפט ה. הרמב"ם הל' שחיטה פ"ט ה"ט

בְּהֵמָה שֶׁנִּפְלָה מִן הַגֵּי ר אִם הִלְכָה אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ. וְאִם
עָמְדָה וְלֹא הִלְכָה חוֹשְׁשִׁין לָהּ. קִפְצָה מִחֲמַת עֲצָמָה אֵין
חוֹשְׁשִׁין לָהּ. הַנִּיחָה לְמַעְלָה וּמִצָּאָה לְמַטָּה אֵין חוֹשְׁשִׁין
לָהּ שְׂמָא נִפְלָה :

שו"ע יו"ד סימן נח סעיף ד

ה. ה. עמדה תוך מעת לעת די לה בבדיקה ש.

הגה: ודוקא שעמדה מעצמה אבל העמידה לאו כלום.

ר. כסף משנה: בהמה שנפלה מן הגג וכו'. שם (דף נ"א:) בגמ' א"ר יהודה אמר רב עמדה
אינה צריכה מעת לעת בדיקה ודאי בעיא הלכה אינה צריכה בדיקה וכתב הר"ן ואע"פ
שהטריפות חיות י"ב חדש מהלכת שאני הכא דאם איתא דמחמת החבט נטרפה לא היתה
יכולה לילך וכתב עוד דעמדה דוקא אבל העמידה אחרים לא מהני וכתבו הרשב"א והר"ן
בד"א כשהלכה הילוך יפה כדרכה אבל הלכה והיא צולעה צריכה בדיקה ובתור הכי אמרינן
בגמרא רב חייא בר אשי אמר אחד זו ואחד זו צריכה בדיקה והר"ף לא כתב אלא דברי
רב יהודה וכתבו הרשב"א והרא"ש והר"ן דהא דלא פסק לחומרא כרב חייא בר אשי משום
דבפ' התערובות (זבחים דף ע"ד:) קאמר קסבר (ריש לקיש) עמדה צריכה מעת לעת הלכה
צריכה בדיקה ור' ינאי ור' ירמיה כר"ל לא אמרי קסברי עמדה אינה צריכה מעת לעת הלכה
אינה צריכה בדיקה ור' ינאי ור' ירמיה רבים גינהו והלכתא כוותיהו ועוד דר' ינאי רבו של
ר' יוחנן הוי והלכתא כוותיה לגבי ר"י וכ"ש לגבי ר"ל: קפצה מחמת עצמה וכו'. שם גבי
ההוא גדיא וכו' דחזא חושלא באיפומא דאיגרא נפל מאיגרא לארעא ושרייה רב אשי משום
דכל שהוא לדעתה מסתמא קודם שתורד אמדה נפשה שלא תתרסק מאותו גובה וכתב הר"ן
ואפילו אנו רואים שאינה יכולה לילך אפילו הכי כל לדעת עצמה אינה מתרסקת כ"כ
שתטרף. ומה שכתב הניחה למעלה ובא ומצאה למטה וכו'. מימרא דרב הונא שם:

ש. אפי' עמדה ושהתה מעת לעת צריכה בדיקה ואנו שאין בקיאין בבדיקה לא מהני עמדה
וגם שהתה רק בעינין הלכה. ש"ך ס"ק ה'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ו.

הרמב"ם הל' שחיטה פ"ו ה"ד

נתערב שור הקדש בשורים של חל. גדול שבכלן
הקדש וימכרו השאר לצרכי אותו המין. נתערבו קדשים
בקדשים מין במינו. זה יקרב לשם בעליו וזה יקרב לשם
בעליו אף על פי שאין כל אחד מהן מכיר קרבנו. במה
דברים אמורים בקרבנות נשים שאין בהם סמיכה. אבל
קרבנות אנשים הואיל וכל אחד צריך לסמוך על ראש
קרבנו הרי אלו לא יקרבו עד שיתן האחד חלקו לחברו.
או עד שיפל מום בכל וימכרו ויביאו כל אחד בדמי
היפה שבהן מאותו המין:

שו"ע י"ד סימן נח פעיף ו

ז. אם עמדה והלכה כשרה ואין צריכה בדיקה, אע"פ שלא שהתה מעת
לעת * והוא שהלכה הילוך יפה כדרכה אבל הלכה והיא צולעת *
צריכה בדיקה.

הגה: ואנו לא בקיאים בבדיקה ויש להתיר רק בהלכה יפה ד' אמות כמו

ת. כסף משנה: נתערב שור הקדש בשורים. בפ' בתרא דמנחות (דף ק"ח:) שור של הקדש
שנתערב באחרים הגדול שבהם הקדש וכלם ימכרו לצרכי עולות ודמיהם חולין, ודבר פשוט
דלדוגמא נקט עולות כלומר אם היה אותו שור עולה ומינה נילף שאם היה מין זבח אחר
ימכרו לצרכי אותו המין וכן מפורש בתוספתא בפרק הנזכר: נתערבו קדשים בקדשים וכו'.
משנה בפרק התערובות (דף ע"ח:). ומ"ש בד"א בקרבנות נשים וכו'. שם מימרא דרב יוסף
(דף ע"ד:):

א. כרב יהודה בגמ' דף נ"א. ולקולא, וכ"כ הרי"ף הרא"ש והרמב"ם בפ"ט מהלכות
שחיטה משום דרבי ינאי ור' ירמיה בזבחים ע"ד סברי כוותיה.

ב. דוקא בידוע שנפלה אבל בלא ידוע וצולעת א"צ בדיקה, כדלעיל בסי' ל"ב. ש"ך ס"ק
ח'.

שהלכה קודם שנפלה א.

הגה: הלכה יפה ואח"כ אינה יכולה ללכת דינה כשאר מסוכנת שנתבאר בסי' י"ז.

ג. ה"ה בעוף אם הלכה מותרת. כף החיים אות ל'. אם תיכף ומיד אחרי הנפילה קמה והלכה בבהלה ובמרוצה ונראה שעדיין לא הרגישה בכאב שלה ואח"כ אינה יכולה ללכת יש להחמיר ולהטריף ואין דינה רק כמסוכנת. כף החיים אות ל"ד.